

Bilaga 2

Granskning av årsredovisning 2010

Lunds kommun

Revisionsrapport

April 2011

Lena Salomon, certifierad kommunal revisor

Alf Wahlgren, certifierad kommunal revisor

Bengt-Åke Hägg, godkänd revisor

Anna Eriksson, revisionskonsult

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Inledning.....	4
2.1	Bakgrund.....	4
2.2	Revisionsfråga och metod.....	4
3	Granskningsresultat	6
3.1	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	7
3.1.1	Förvaltningsberättelse.....	7
3.1.2	Balanskrav.....	11
3.1.3	God ekonomisk hushållning	11
3.1.4	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag	13
3.2	Rättvisande räkenskaper.....	14
3.2.1	Resultaträkning.....	14
3.2.2	Balansräkning.....	15
3.2.3	Kassaflödesanalys	17
3.2.4	Sammanställd redovisning	18
3.2.5	Tilläggsupplysningar	18

1 Sammanfattning

Vi bedömer att årsredovisningen i all väsentlighet, *med undantag av pensionsredovisningen*, redogör för **utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen**.

Vi bedömer vidare att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på **rättvisande räkenskaper** och är upprättad enligt god redovisningssed.

Vi bedömer att kommunens ekonomiska situation och utveckling är god. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b).

Utifrån återrapporteringen i förvaltningsberättelsen av resultat- och ställning 2010 bedömer vi att samtliga finansiella mål uppnås.

Utifrån återrapporteringen i årsredovisningen bedömer vi att samtliga mål för verksamheten inte uppnås. Vi konstaterar däremot att graden av måluppfyllelse av kommunfullmäktiges mål har ökat 2010 jämfört med 2009. Vi instämmer i att samtliga tio allmänna mål uppnås enligt förvaltningsberättelsen.

Beträffande god ekonomisk hushållning anser vi att föreliggande verksamhetsredovisningar per nämnd inklusive styrelsen är bra, tydliga och informativa och bedömer att:

- redovisningarna är utformade i enlighet med kommunens anvisningar
- att andelen bedömda indikatorer har ökat avsevärt i föreliggande årsredovisning
- att graden av måluppfyllelse har förbättrats från 53 % till 59 %.

Årets resultat är positivt och uppgår enligt driftredovisningen till 285 mnkr vilket är 194 mnkr bättre än budget. Resultatet enligt kommunallagens balanskrav redovisas till 178 mnkr. I förvaltningsberättelsen under rubriken: Resultat och ekonomisk ställning för kommunen redogörs för orsakerna till resultatet. Som huvudförklaring till det gynnsamma resultatet nämns det tillfälliga konjunkturstödet från staten med 106 mnkr och lägre pensionsavsättning med 99 mnkr.

Kommunen avviker i väsentlig mening från god redovisningssed avseende värderingsfrågor enligt följande:

KRL kap 5 §§2 och 4 samt Kommunallagens bestämmelser i kap 8 §14 avseende redovisning av pensionsåtaganden intjänade före 1998,

Rådets rekommendation nr 18 gällande Intäkter från avgifter, bidrag och försäljning, samt KRL kap 6 §4 avseende tid för när avskrivning skall påbörjas.

Samtliga avvikelser redovisas öppet i årsredovisningen. Samma redovisningssätt tillämpades föregående år.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2 Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte andra mindre väsentliga felaktigheter än de här framförda.

Rapporten har varit föremål för sakkontroll av berörda tjänstemän.

3 Granskningsresultat

Lunds kommun följer Lagen om kommunal redovisning samt rekommendationer från Rådet för Kommunal Redovisning på alla punkter utom nedanstående:

Ansvarsförbindelsen avseende pensionsåtaganden som intjänats före 1998 redovisas som avsättning i balansräkningen, vilket strider både mot KRL kap 5 §§2 och 4 samt Kommunallagens bestämmelser i kap 8 §14. Det motiv som kommunen anför är att detta redovisningssätt "i högsta grad" är förenligt med god ekonomisk hushållning. Redovisningsmässigt innebär detta att det redovisade resultatet är 74 mnkr högre än om kommunen följt KRL.

Rådets rekommendation nr 18 (Intäkter från avgifter, bidrag och försäljning) reglerar bland annat hur investeringsbidrag skall bokföras. Kommunen har erhållit 7,4 mnkr i investeringsbidrag för verksamhetsområdet gator och vägar. Detta bidrag har enligt rekommendationen bokförts som långfristig skuld och periodiseras över anläggningens avskrivningstid. Omföring av tidigare års investeringsbidrag har inte gjorts, vilket innebär att full jämförbarhet mellan åren inte finns. Ytterligare avvikelser från rekommendationen och KRL kap 5 § 6 sker vad gäller exploateringsområden. Gator, belysning inom exploateringsområden skall redovisas som anläggningstillgångar. För 2010 uppgår balansposten till 75 mnkr. Enligt uppgift skall storstäderna utforma nya rutiner under 2011.

När det gäller avskrivningar så avviker kommunen från KRL kap 6 §4 avseende tid för när avskrivning skall påbörjas. Enligt lagstiftningen skall avskrivning påbörjas vid den tidpunkt anläggningen tas i bruk. För publika anläggningar och inventarier använder kommunen årsskifte som startdatum, vilket är en avvikelse från lagstiftningen.

Kommunen har avsatt 18 mnkr för återställande av avfallsdeponier. Enligt rekommendation skall avsättningen nuvärdeberäknas, vilket inte gjorts.

Samtliga avvikelser redovisas öppet i årsredovisningen. Samma redovisningssätt tillämpades föregående år.

Uppföljning har skett beträffande följsamhet mot RKR:s vägledning avseende utformning av tilläggsupplysningar.

3.1 Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1 Förvaltningsberättelse

3.1.1.1 Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning.

Årets resultat är positivt och uppgår enligt driftredovisningen till 285 mnkr vilket är 194 mnkr bättre än budget. Resultatet enligt kommunallagens balanskrav redovisas till 178 mnkr. I förvaltningsberättelsen under rubriken: Resultat och ekonomisk ställning för kommunen redogörs för orsakerna till resultaten. Som huvudförklaring till det gynnsamma resultatet nämns det tillfälliga konjunkturstödet från staten med 106 mnkr och lägre pensionsavsättning med 99 mnkr.

Det positiva ojusterade resultatet på 285 mnkr uppges främst bero på: nämndernas utfall 110 mnkr bättre, skatter och generella statsbidrag 33 mnkr bättre och lägre kostnader för pensioner (17 mnkr), arbetsmarknadsförsäkring (11 mnkr), oförbrukade reserverade medel (14 mnkr) samt lägre räntekostnader (9 mnkr). Resultatet ovan är 194 mnkr bättre än budget.

Händelser av väsentlig betydelse.

Under rubriken "Hänt i Lund" listas i kort form 20 olika händelser. Av listan framgår det exempelvis att: Lunds invånarantal passerat 110 000 strecket, första spadtagen för Max IV och nya Saluhallen är tagna, Lund utsågs som Sverigebäst på ekologiska livsmedel i skolmaten etc. På ett mera övergripande plan lämnas under rubriken "Lund i omvärlden" upplysningar om betydelsefulla händelser under året som bland annat berör arbetsmarknad, befolkningsutveckling och bostadsbyggande och välfärd och folkhälsa. I nämndernas redogörelser återfinns redovisningar av "Årets händelser".

Förväntad utveckling.

I avsnittet "Lund i omvärlden" framgår, utöver händelser av väsentlig betydelse, även information om den förväntade utvecklingen. I nämndernas verksamhetsredovisningar, som ligger utanför förvaltningsberättelsen, återfinns redogörelser för den förväntade utvecklingen under rubriken "Framtid och utveckling".

Väsentliga personalförhållanden.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro specificerad på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelat, redovisas i förvaltningsberättelsens personalredovisning. Kommunens totala sjukfrånvaro uppgick under 2010 till 5,3 procent vilket är en mindre förbättring mot 2009 med 0,2 procent. Det innebär att målet för 2010 om en sjukfrånvaro på max 5,0 procent inte

uppnås. Fortfarande har kvinnorna väsentligen högre sjukfrånvaro än männen (5,9 respektive 3,4 procent). Utöver redovisning av sjukfrånvaron innehåller personalredovisningen en redogörelse för att de två andra personalpolitiska målen har uppnåtts.

Gemensam förvaltningsberättelse

Under rubriken: Resultat och ekonomisk ställning för kommunens samlade verksamhet redovisas den gemensamma förvaltningsberättelsen. Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och lämnar särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen i enlighet med RKR 8.2. Dock saknar vi kommentarer som avser väsentliga personalförhållanden.

Vi noterar att kostnaderna för köpt verksamhet har fortsatt att öka under 2010. Den största kostnaden utgör platser för pedagogisk verksamhet. De senaste fem år har de sammanlagda kostnaderna ökat från 626 mnkr år 2006 till 923 mnkr år 2010 vilket motsvarar en ökning med 68 %.

Obligatorisk information enligt KRL och RKR:s rekommendationer

I förvaltningsberättelsen redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1. I redovisningen informeras om att kommunen gör ett avsteg från KRL som säger att pensionsförpliktelser ska redovisas enligt blandmodellen. Motivet till avvikelserna mot KRL uppges vara att kommunen anser: *"...det i högsta grad vara förenligt med god ekonomisk hushållning att göra på detta sätt."*

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten.

Detta område avser information och analys rörande prestationer, kvalitet och mål. I förvaltningsberättelsens inledning återkommer från tidigare år avsnittet om "Fem år i sammandrag". Avsnittet innehåller olika ekonomiuppgifter, resultat och nyckeltal för koncernen och kommunen. Här går det att exempelvis utläsa kommunens ökning av låneskulden från 12 mnkr år 2006 till 564 mnkr år 2010 och att antalet visstidsanställda minskat från 1 817 till 1 380 samtidigt som personalkostnaderna ökat från 2 965 mnkr till 3 167 mnkr.

Ett annat avsnitt som återkommer är Vart gick skattepengarna? Där redovisas i en tabell hur mycket skattepengar som har gått till olika verksamheter. Bland annat redovisas att kostnaden 2010 för Vård o omsorg äldre o funktionshindrade kostade 11 169 kronor per invånare och att motsvarande kostnad för Flyktingmottagande var 19 kronor. Alla uppgifter i tabellen innehåller också upp uppgifter om den procentuella förändringen på 5 år samt kostnaden totalt.

I förvaltningsberättelsens Miljöredovisning görs en avstämning av kommunens fem lokala miljömål. Bedömningen som redovisas är att kommunen klarar tre mål och ett bedöms som möjligt att uppnå. Det femte målet att andelen nyinköpta/leasade personbilar som uppfyller kraven för miljöfordon skall vara minst 80 procent klaras ej då resultatet för 2010 blev 59 procent. Under 2010

antog kommunfullmäktige nya klimatmål för bland annat utsläpp av växthusgaser, partikelhalt i luften, ekologisk mat och avfall. En bedömning görs att målet för utsläpp av växthusgaser kommer att uppnås och att mätningar av partikelnivåer kommer att påbörjas under 2011.

I Miljöredovisningen nämns också LundaEko som är Lunds program för ekologiskt hållbar utveckling, mål och strategier 2006-2012. Programmet antogs av kommunfullmäktige 2006 och grundar sig på de 16 nationella miljökvalitetsmålen.

Slutligen redovisas att 14 av 15 förvaltningar/bolag har klarat extern miljörevision och uppfyller därmed kommunstyrelsens krav.

Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av årets investeringar. Den samlade investeringsredovisningen ger information om investeringsredovisningen per styrelse/nämnd.

För 2010 budgeterades det investeringar på 656,4 mnkr. Utfallet blev netto 513,9 mnkr eller 78 procent av budget. Följande större avvikelser(mnkr) redovisas:

	<u>Budget</u>	<u>Nettoinvestering</u>	<u>Avvikelse</u>
Servicekommitté	476,7	392,3	-84,4
Teknisk nämnd	61,8	43,3	-18,5
Renhållningsstyrelse	30,0	15,5	-14,5
Vård- och omsorgsnämnd	15,9	9,6	-6,3

2009 års nettoinvesteringar uppgick till 431,1 mnkr. Ökningen till 2010 års nivå är 3 procent, exkl inkl finansiellt lönsamma investeringar.

De förklaringar till differenserna som lämnas i årsredovisningen är huvudsakligen att det skett en senareläggning. De större investeringsprojekt som påbörjats är Högevallsbadet, Saluhallen samt ett antal skolor. Dessa investeringar uppgår totalt till 198 mnkr för 2010. Dessa investeringar är inte färdigställda och beräknas totalt uppgår till 774 mnkr.

Avvikelsen avseende Servicekommittén innebär att 82 procent av budgeten förverkligats. Totalt sett för kommunen uppgår investeringarna till 78 procent av budgeten. 2009 uppgick investeringsnivån till 66,3 procent av budgeten, vilket innebär att nivån nu i det närmaste uppgår till 2008 års nivå.

Kommunens finansiella mål nummer 3 är att nettoinvesteringarna årligen får uppgå till högst 12 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Liksom 2009 uppgår investeringarna till 10 procent vilket innebär att målet uppnås. I det fall budgeterat belopp uppnåtts hade investeringarna motsvarat 14,7 procent.

3.1.1.2 Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Nämndernas budgetavvikelse redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning per nämnd, mnkr	Budget	Utfall	Avvikelse
KS/ Politisk ledning	- 41,6	-40,7	0,9
KS/ Kommunkontor	-144,7	-133,6	10,9
Servicenämnd	101,9	134,2	32,3
Byggnadsnämnd	-20,6	-18,9	1,7
Teknisk nämnd, övrigt	-162,2	-168,3	-6,1
Teknisk nämnd, infra o proj	-44,1	-42,8	1,3
Renhållningsstyrelse	0,3	1	0,7
Miljönämnd	-11,5	-9,7	1,8
Kultur o Fritidsnämnd	-268,9	-260,8	8,1
Socialnämnd	-413,7	-412,4	1,3
Vård o Omsorgsnämnd	-1 290	-1 265,1	24,9
Utbildningsnämnd	-446,2	-430,3	15,9
Barn- o Skolnämnd, Stad	-1 318,4	-1 303,6	-14,7
Barn- o Skolnämnd, Öster	-545,7	-543,5	2,2
Summa nämnderna	-4 605,6	-4 494,6	110,5

Enligt driftredovisningen ovan blev det samlade resultatet för nämnderna +110,5 mnkr. Nämndernas resultat exklusive servicenämnden är också positivt med +78,7 mnkr. Samtliga nämnder utom teknisk nämnd visar positiva avvikelser. Av de enskilda nämnderna (exkl servicenämnden) redovisar vård o omsorgsnämnden den största budgetavvikelsen på nästan 25 mnkr. Även utbildningsnämnden och skolnämnd Lunds stad har relativt stora positiva budgetavvikelser.

Servicenämnden visar en budgetavvikelse på 32,3 mnkr. De avvikelser som nämnden redovisar är huvudsakligen relaterade till realisationsvinster på 20 mnkr och försäkringsersättning avseende Killebäckskolan (5 mnkr). I övrigt noterar nämnden att reparationskostnaderna ökar till följd av otillräckliga medel för fastighetsunderhåll. Nämnden noterar att fastighetsunderhållet måste åter-

ställas snarast och den eftersläpning som finns måste arbetas ikapp. Emellertid lämnar inte nämnden några förslag på hur detta skall ske och inom vilken tidsram.

3.1.2 Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning av om balanskravet har uppfyllts.

Kommunens avstämning av balanskravet är enligt nedan:

	2010	2009
Årets resultat	284,9	76,5
avgår realisationsvinster	-22,3	-18,5
avgår försäkringsersättning	<u>-5,8</u>	<u>-25,5</u>
Resultat enligt balanskravet	256,8	32,5
Avräkning enligt synnerliga skäl		
avgår nedskrivning/återföring aktievärde	-5,1	-9,6
avgår uppräknings pensionsskuld	<u>-74,2</u>	<u>32,7</u>
Resultat enligt balanskravet	177,5	55,6

Bedömningen är att avstämning mot balanskravet har beräknats rätt.

3.1.3 God ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

Utifrån återrapporteringen i förvaltningsberättelsen av resultat- och ställning 2010 bedömer vi att samliga finansiella mål uppnås.

Utifrån återrapporteringen i förvaltningsberättelsen bedömer vi att samtliga mål för verksamheten inte uppnås. Vi konstaterar däremot att graden av måluppfyllelse av kommunfullmäktiges mål har ökat 2010 jämfört med 2009. Vi instämmer i att samtliga tio allmänna mål uppnås enligt förvaltningsberättelsen.

Lunds kommuns styrmodell

Styrmodellen utgår från Lunds kommuns vision som är en bild av ett framtida önskvärt tillstånd i kommunen. Lunds kommun arbetar med tre målnivåer: fullmäktigemål, nämndsmål och verksamhetsmål. Fullmäktiges mål är dels allmänna och riktar sig till alla nämnder och dels särskilda för varje nämnd.

Enligt styrmodellen analyseras verksamhetens resultat med utgångspunkt från målen. Resultaten i sin tur ligger till grund för en *bedömning* av i vilken utsträckning som målen uppnåtts. I förvaltningsberättelsens beskrivning av styrmodellens arbetsprocess framgår det: "Bedömningen är utgångspunkt för vilka *åtgärder* som väljs. Detta ger en lärande organisation. Tolkningar, bedömningar och val av åtgärd sker i *dialog* mellan olika 'intressenter'. Resultatet mäts och värderas kontinuerligt med hjälp av ett antal *mätetal/indikatorer* som utgår från budgetens fullmäktigemål. För varje mätetal anges ett årligt värde som följs upp i delårsrapport och årsanalys och årsredovisning."

3.1.3.1 Finansiella mål

I årsredovisningen görs en överskådlig avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts i budget 2010:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2010	Utfall 2010	Måluppfyllelse
Kommunen skall ha ett årligt positivt resultat som minst uppgår till två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. (jämfört med kommunallagens balanskrav).	Årets resultat uppgår till 4,0 procent.	<i>Klarar målet.</i>
Långsiktigt skall kommunens låneskuld per invånare inte överstiga det vägda medelvärdet för landets samtliga kommuner (2009: 12 900 kr/inv).	Låneskulden uppgår till 564 miljoner kronor vid årsskiftet vilket motsvarar knappt 5 107 kr/inv.	<i>Klarar målet.</i>
Nettoinvesteringarna får årligen uppgå till högst 12 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.	Utfallet blev 446 miljoner kronor eller 10 procent.	<i>Klarar målet.</i>

Mål för verksamheten

Kommunfullmäktige har fastställt ett måldokument för mandatperioden 2010-2012 innehållande kommunfullmäktiges allmänna mål för verksamheten och kommunfullmäktiges mål för nämnderna. Dessa mål beskrivs och utvärderas i årsredovisningen.

Kommunfullmäktige har i budgeten för 2010 beslutat om tio stycken allmänna mål för verksamheten. I förvaltningsberättelsen görs en redogörelse av det uppnådda resultatet för varje mål. Bedömningen som görs är att samtliga tio allmänna mål klaras.

I anslutning till uppföljningen av kommunfullmäktiges allmänna mål finns en uppföljning av kommunfullmäktiges mål för nämnderna. Redovisningen som omfattar 37 mål och 75 indikatorer visar att 59 procent eller 44 av indikatorerna bedöms: "Klarar målet". I uppföljningen anges att sex indikatorer saknar bedömning beroende på att indikatorerna är nya och bedömningen utgår från föregående års resultat.

I den sammanfattande bedömningen av måluppfyllelsen konstateras bland annat att verksamhetsområden som inte klarade målen 2010 återfinns främst inom skolan. Exempelvis klarade inte alla skolnämnderna 2010 års målsättning för betygsresultat och behörighet till gymnasieskolan. Andra områden med låg måluppfyllelse som lyfts fram i sammanfattningen är elevernas egen upplevelse av inflytande och ohälsa.

Sammanfattningen avslutas med ett konstaterande att andelen ej bedömda indikatorer har minskat och att graden av måluppfyllelse av kommunfullmäktiges mål har ökat 2010 jämfört med 2009.

Enligt kommunallagen 8 kap. 1 § ska "kommuner och landsting ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer". I den gemensamma förvaltningsberättelsen görs bedömningen att samtliga bolag och kommunalförbund har goda resultat och en god ekonomisk ställning. Vidare bedöms kommunalförbunden uppfylla kraven på god ekonomisk hushållning enligt kommunallagens krav. Samtliga bolag/kommunalförbund som ingår i den sammanställda redovisningen uppvisar positiva resultat totalt sett varför vi kan instämma i den bedömning som framgår ovan.

3.1.4 Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag, samt att fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Bedömning och iakttagelser

Verksamhetsredovisningen innehåller redogörelser per nämnd. Nämndsredovisningarna utgår från rubrikerna: Verksamhetsuppdrag, Årets händelser, Mål och måluppfyllelse, Ekonomi samt Framtid och utveckling. Samtliga nämndsredovisningar innehåller också en resultaträkning på nämndsnivå med uppgifter om de tre senaste årens utfall. Som avslutning redovisas i tabellform hur nämnden lyckats med att klara kommunfullmäktiges mål för nämnden. Det är alltså i stort sett samma redovisning som återfinns i förvaltningsberättelsen. Skillnaden är att redovisningen av måluppfyllelsen blir utförligare och tydligare i och med att de kompletteras med kommentarer i avsnitten Mål och måluppfyllelse.

Vi anser att föreliggande verksamhetsredovisningar per nämnd inklusive styrelsen är bra, tydliga och informativa och bedömer att:

- redovisningarna är utformade i enlighet med kommunens anvisningar
- att andelen bedömda indikatorer har ökat avsevärt i föreliggande årsredovisning
- att graden av måluppfyllelse har förbättras från 53 % till 59 %.

3.2 Rättvisande räkenskaper

3.2.1 Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt, *med undantag av pensionsredovisningen*, väsentligt rättvisande bild av årets resultat.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år: (mnkr)

<u>Resultaträkning 2010-12-31</u>	<u>Utfall föreg år</u>	<u>Utfall 2010</u>	<u>Ökn/ Minskn. %</u>
Verksamhetens intäkter	1 290	1 325	2,7%
Verksamhetens kostnader	-5 184	-5 321	2,6%
Avskrivningar	-212	-219	3,3%
Verksamhetens nettokostnader	-4 027	-4 190	4,0%
Skatteintäkter	3 977	4 089	2,8%
Generella statsbidrag och utjämning	205	364	77,6%
<i>Summa skatter och statsbidrag</i>	<i>4 182</i>	<i>4 453</i>	<i>6,5%</i>
Finansiella intäkter	68	61	-10,3%
Finansiella kostnader	-146	-40	-72,6%
Årets resultat	77	285	

En analys av händelser, förändrade redovisningsprinciper och "opåverkbara" poster som haft väsentlig påverkan på *skillnaden* mellan åren redovisas nedan.

- Ökningen i generella statsbidrag är nästen helt avhängigt av det konjunkturstöd på 106,5 mnkr som erhållits.
- I verksamhetens nettokostnader ingår även poster av engångskaraktär på 25 mnkr (79 mnkr) som nettobelopp. Beloppen avser realisationsvinster, försäkringsersättning samt nedskrivning och återföring av tidigare gjorda nedskrivningar.

- Årets pensionsavsättning inkl särskild löneskatt (intjänade före 1998) har minskat jämfört med föregående år (-59,mnkr) huvudsakligen beroende på lägre ränte- och basbeloppsuppräkningar samt utbetalningar. Vad gäller pensioner intjänade efter 1998 har dessa ökat med 12,4 mnkr.
- Finansnettot uppgår för 2010 till 21 mnkr (föregående år -78 mnkr) huvudsakligen beroende på 100 mnkr lägre kostnadsränta på pensionsavsättningen.

Ovanstående poster innebär netto en resultatförbättring om 208 Mkr mellan åren. Huvuddelen av resultatförbättringen är hänförligt till ökade statsbidrag samt kommunalskatt.

	<u>Prognos</u>	<u>Utfall 2010</u>	<u>Differens</u>
Helårsresultat	138 mnkr	178 mnkr	40 mnkr
Upplåning	130 mnkr	121 mnkr	9 mnkr
	>600		ca 80
Investeringar	mnkr	513,9 mnkr	mnkr
Nämnderna	50 mnkr	110,5 mnkr	60,5 mnkr
	överskott		

Ovanstående tabell visar en jämförelse mellan prognosen i tertialrapport 2 (augusti 2010) och redovisat årsresultat. Helårsresultatet avser resultat enligt balanskravet och avvikelserna uppgår till 40 mnkr. Den beräknade upplåningen nådde inte upp till prognosen. Vad gäller investeringarna kom dessa inte heller upp till budgeterat belopp. Nämndernas resultat blev betydligt bättre än budget. Sammantaget kan konstateras att prognosen varit något återhållsam, framförallt vad avser nämnderna resultat.

3.2.2 Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital. Tillgångarna, avsättningarna och skulderna existerar, är i allt väsentligt fullständigt redovisade är rätt periodiserade och har värderats i enlighet med principerna i KRL, bortsett från redovisningen av pensionerna.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter. Bilagor och specifikationer finns i tillräcklig omfattning.

Årets bokförda investeringar avser :

Mark och byggnader	293,4 mnkr
Maskiner och inventarier	69,3 mnkr
Finansiella anl tillg	5,0 mnkr
Långfristiga fordringar	<u>140,5 mnkr</u>
	508,2 mnkr

Ökningen av de långfristiga fordringarna avser huvudsakligen VA Syd (97 mnkr) och är hänförligt till investeringar i VA-nätet.

111,65 mnkr har placerats långfristigt i aktiefondandelar/aktieindexobligationer och avser del av pensionsplacering. Placeringen har värdereglerats med 14,4 mnkr eller 13 procent då marknadsvärdet på balansdagen varit lägre än det bokförda värdet. Bland annat har placeringen i SEB miljöfond värdereglerats helt.

Slutavräkning avseende kommunalskatten uppgår till en fordran på 73,6 mnkr och avser:

slutavräkning inkomståret 2010	49,8 mnkr
fastighetsavgift 2009	11,6 mnkr
fastighetsavgift 2010	<u>12,2 mnkr</u>
summa	73,6 mnkr

Utöver ovanstående har socialförvaltningen en särskild uppbokad fordran på 4 mnkr. Vi bedömer att beräkningarna har skett korrekt.

Beträffande övertidsskulden har revisionen tidigare haft synpunkter på saldot för okompenserad övertid. Fr o m år 2010 infördes en regel som innebär att varje enskild arbetstagares "övertidsbank" maximalt får innehålla 200 timmar per den 1 januari respektive år. Vi kan konstatera att regeln haft effekt på en del av de anställda med höga ackumulerade saldon, vilken kan ses som positivt. Vi kan dock konstatera att saldot för okompenserad övertid ökat inom vissa nämnder samt totalt sett. Enligt kommunens personalkontor har samtliga förvaltningar tillgång till en rapport där övertidsskulden kan följas månatligen både som helhet och per anställd. Revisionen vill därför uppmana till fortsatt bevakning av de anställdas övertidsarbete, samt att syftet med övertiden anges.

Avsättningen för pensioner har minskat med 60 mnkr (exkl Lunds Energikoncernen AB (publ)) huvudsakligen beroende på att utbetalningarna varit högre än ränteuppräknings samt att den så kallade "Bromsen", vilket har sin förklaring i ett avtal om så kallad frilägningsklausul.

RKR:s rekommendation nr 18 gäller fr o m 2010. Den avvikelse som kommunen gör är att gator, belysning och parker inom exploateringsområden inte redovisas som anläggningstillgångar. Detta strider även mot KRL 6:1. Avvikande belopp är fr o m 2010 75 mnkr (81 mnkr). Resultateffekten är att det inte genereras några avskrivningar vilket innebär, vid en korrekt tillämpning, att det redovisade resultatet blir något lägre. Inga exploateringsområden har avslutats under 2010 i avvaktan på nya rutiner.

Beträffande Brunnsberg, som omnämnes i revisionsrapporten 2009, har kostnader motsvarande 6 mnkr nedlagts under 2010 i investeringsredovisningen. I balansräkningen redovisas området som separat post ingående i "Förråd, lager och exploateringsområden" med 83,5 mnkr (72,2 mnkr).

Övriga exploateringsområden redovisas som kortfristiga skulder med 84,9 mnkr (1,2 mnkr). Anledningen är att kostnaderna överstiger intäkterna hittills.

Andra större exploateringsområden är Södra Råbylund (16 mnkr) och kv Påskagänget. Totala intäkter på områdena är bokförda till 145 mnkr och kostnaderna härför till 75 mnkr eller netto 70 mnkr.

I revisionsrapporten för 2009 nämns den fordran som kommunen har på Fastighets AB Lund Arena, då uppgående till 57,4 mnkr. Amortering har skett under 2010 med 3 mnkr. Under 2011 skall den ena av reverserna på 28,3 mnkr lösas i sin helhet, medan resterande revers (ursprungligen på 30,2 mnkr) amorteras med 3 mnkr per år under tiden 2009-2018.

Till VA Syd har totalt 111,4 mnkr utlånats (15,3 mnkr) för deras exploateringsverksamhet. Även vidareförmedling av checkräkningskredit har skett. Den största fordran avser Kraftringen AB med 1647,8 mnkr (1647,8 mnkr). Ränta på fordringsbeloppet har bokats upp med 3 procent (samma 2009).

I årsredovisningen har avsättning för deponier gjorts med 18,2 mnkr (18,8 mnkr). Under 2009 avräknades 1,2 mnkr och under 2010 har 0,6 mnkr avräknats. Enligt RKR rekommendation skall värdet av avsättningen nuvärdeberäknas, vilket inte har skett. I revisionsrapporten för 2009 angavs att ny beräkning av deponierna skulle gjorts under 2010. Upphandlingen av denna är inte klar ännu.

Kommunens borgensansvar uppgår till 3308,4 mnkr (3234,2 mnkr) och avser huvudsakligen LKF (3145,0 mnkr). Beslutad borgensram uppgår för LKF till 3 000,0 mnkr inklusive utnyttjad kredit på koncernkontot. Vid bokslutstidpunkten var koncernkontot inte utnyttjat. Enligt beslut i kommunfullmäktige under 2010 har borgensramen utökats till 3700,0 mnkr.

3.2.3 Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar.

Årets medel från investeringsredovisningen uppgår till 460 mnkr netto. Detta har bl a finansierats med medel från den löpande verksamheten (463 mnkr), medel från finansieringsverksamheten (-11 mnkr), vilket innebär att årets kassaflöde totalt sett endast uppgår till -9 mnkr.

Medel från den löpande verksamheten, finansierar investeringarna med 79 procent innebär att nya lån endast behövs tas upp med 200 mnkr.

Vi bedömer att noter och tilläggsupplysningar till kassaflödesanalysen finns i tillräcklig omfattning samt att överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4 Sammanställd redovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden. Vi bedömer även att konsolideringen av underliggande enheter beskrivits på ett korrekt sätt och att olikheter i redovisningsprinciper mellan enheter beskrivits rätt.

Den sammanställda redovisningen omfattar Lunds kommun och samtliga dotterbolag samt intressebolag, med undantag för Arenabolaget, som redovisas till anskaffningsvärde, vilket är i enlighet med gällande regelverk eftersom Arenabolagets balansomslutning understiger 2 % av kommunens balansomslutning. Med dotterbolag avses bolag där kommunen direkt eller indirekt innehar mer än hälften av rösterna. Med intressebolag avses bolag där kommunen direkt eller indirekt har ett långsiktigt aktieinnehav som motsvarar minst 20 % och högst 50 % av rösterna.

Som konsolideringsmetod har förvärvsmetoden använts, vilket innebär att dotterföretagens egna kapital vid förvärvet eliminerats i sin helhet. I den sammanställda redovisningen ingår därför endast den del av dotterföretagens egna kapital som tillkommit efter förvärvet.

I den sammanställda redovisningen redovisas dotterföretagens obeskattade reserver dels som eget kapital (73,7 %), dels som uppskjuten skatt (26,3%).

Aktieinnehavet i intressebolag redovisas i den sammanställda redovisningen enligt kapitalandelsmetoden genom en partiell konsolidering så att Kommunens andel av värdet i bolagen liksom Kommunens andel av resultatet i bolagen upptas i vardera en post i balans- respektive resultaträkningen.

KRLs krav uppfyllts har uppfyllts såväl avseende 8.1 som 8.2 samt att rekommendationen från Rådet för kommunal redovisning har följts.

3.2.5 Tilläggsupplysningar

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar uppfyller KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att:

- Tillämpade redovisningsprinciper beskriver varje särskild redovisningsprincip och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Viktiga uppgifter och poster i förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt kassaflödesrapport specificeras och preciseras i notupplysningar som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer samt god redovisningssed i övrigt.

2011-04-12

A handwritten signature in cursive script that reads 'Lena Salomon'.

Lena Salomon
Projektledare

A handwritten signature in cursive script that reads 'Bengt-Åke Hägg'.

Bengt-Åke Hägg
Godkänd revisor